

Číslo: 8044/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch **08. 03. 2022** a od **10. 03. 2022** do **11. 03. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola, Gemerská 2, Košice	
Zriaďovateľ	Mesto Košice

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Štefan Koľ, riaditeľ školy

Mgr. Marianna Gamrátová, zástupkyňa riaditeľa školy

Mgr. Marianna Drančáková, zástupkyňa riaditeľa školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 8044/2021-2022 zo dňa 02. 03. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Zuzana Brutovská, školská inšpektorka, ŠIC Košice

RNDr. Anežka Nováčková, školská inšpektorka, ŠIC Košice

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Práca pedagogického asistenta (PA) so žiakmi so zdravotným znevýhodnením (ZZ)

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Tematická inšpekcia bola vykonaná v štátnej plnoorganizovanej základnej škole (ZŠ) s vyučovacím jazykom slovenským. V školskom roku 2021/2022 školu navštevovalo spolu 356 žiakov, z nich sa na 1. stupni v 7 triedach vzdelávalo 140 žiakov a v 10 triedach 2. stupňa 216 žiakov. Proces výchovy a vzdelávania zabezpečovalo 25 učiteľov a 5 vychovávateľov školského klubu detí. Na škole pôsobili aj školský špeciálny pedagóg a 11 PA¹ pre žiakov so ZZ. Z nich bolo 7 financovaných z normatívnych finančných prostriedkov na plný (100 %) úväzok a 4 z európskych štrukturálnych a investičných fondov, ktoré škola získala v rámci národného projektu *Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov 2*. Aj keď škola na základe odporúčania zariadení poradenstva a prevencie² žiadala finančné prostriedky na osobné náklady pre 21 PA

¹ 1 PA bol v čase výkonu inšpekcie práceneschopný;

² Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva (CŠPP), Komenského 3, Košice; CŠPP, Tešedíkova 3, Košice-Barca; CŠPP, Bocatiova 1, Košice; Súkromné CŠPP, Budovateľská 9, Snina; Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP), Zuzkin park 10, Košice; CPPPaP, Slovenskej jednoty 29, Košice;

riaditeľ školy v rozhovore uviedol, že aktuálny počet PA pracujúcich so žiakmi so ZZ je postačujúci.

Formou školskej integrácie sa na 1. stupni ZŠ vzdelávalo 7 žiakov so ZZ, s 3 z nich pracovali na vyučovacej hodine PA. V *druhom ročníku* pomáhal PA pri prekonávaní bariér 1 žiakovi s telesným postihnutím (TP) a v *treťom ročníku* 1 žiakovi s TP a 1 so zrakovým postihnutím (ZP). Na 2. stupni ZŠ sa vzdelávalo 39 začlenených žiakov so ZZ, PA pracovali na vyučovacej hodine s 25 z nich. V *piatom ročníku* poskytoval PA podporu 2 žiakom s vývinovými poruchami učenia (VPU), v *šiestom ročníku* 1 žiakovi s VPU a 1 TP, v *siedmom ročníku* 3 žiakom s VPU, 4 s poruchami aktivity a pozornosti (PAaP), 2 TP a 2 s autizmom a inými pervazívnymi vývinovými poruchami (AUT), v *ôsmom ročníku* 3 žiakom s VPU, 1 s narušenou komunikačnou schopnosťou (NKS) a 1 ZP, v *deviatom ročníku* 4 žiakom s VPU a 1 ZP.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zistenia z analýzy dokumentácie

Poradným orgánom riaditeľa školy zaoberajúcim sa výchovnými a vzdelávacími problémami žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) bolo okrem pedagogickej rady aj *metodické združenie (MZ) pre pedagogických a odborných zamestnancov školy* pracujúcimi s týmito žiakmi. Členmi boli školský špeciálny pedagóg, školský psychológ³, zástupkyňa riaditeľa školy, výchovný poradca a všetci PA. Ich metodickým vedením poveril riaditeľ školy školského špeciálneho pedagóga. Súčasťou pracovnej zmluvy PA bola aj písomne spracovaná *náplň práce*, ktorá obsahovala popis činností vyplývajúcich z ich pracovnej pozície. Patrili k nim najmä kooperácia s vyučujúcimi a školským špeciálnym pedagógom pri výchove a vzdelávaní žiakov so ŠVVP, individuálna práca s integrovanými žiakmi, uľahčovanie ich adaptácie na školské prostredie, poskytovanie pomoci pri prekonávaní bariér, vykonávanie dozoru, participovanie pri činnostiach voľnočasových aktivít (výlety, exkurzie, záujmová činnosť) a spolupráca s rodinou týchto žiakov. O svojej činnosti informovali na rokovaníach MZ a PA financovaní z európskych štrukturálnych a investičných fondov vyhotovili aj štvrtročné *písomné správy*. Všetci viedli písomnú *evidenciu týždennej pracovnej činnosti* (vyučovacia hodina, trieda, predmet, učivo) a v priebehu dištančného vzdelávania evidovali aj čas, kedy poskytovali konzultácie žiakom a ich zákonným zástupcom. Zistenia z analýzy predloženej dokumentácie, riadených rozhovorov a z hospitácií potvrdili, že o svojich kompetenciách a úlohách pri práci so žiakmi so ZZ boli PA informovaní v potrebnej miere a svoju činnosť vykonávali v zhode s určenou náplňou práce.

V zmysle odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie zabezpečila škola v aktuálnom školskom roku pre 28 žiakov so ZZ pomoc 11 PA. Títo pracovali s konkrétnym 1 alebo skupinou začlenených žiakov v triede podľa riaditeľom školy určeného rozvrhu vyučovacích hodín. Z dôvodu prekonávania bariér a dôsledkov vyplývajúcich z ich ZZ navrhovali zariadenia poradenstva a prevencie prideliť PA na 50 % (1. stupeň 1 žiakovi, 2. stupeň 9 žiakom), 75 % (7 žiakom na 2. stupni) a 100 % (2 žiakom na 1. stupni a 9 na 2. stupni) úväzok do triedy. Niektoré poradenské zariadenia uviedli aj požadovaný rozsah ich nevyhnutnej prítomnosti pre konkrétneho žiaka, najčastejšie na predmetoch slovenský jazyk a literatúra a cudzí jazyk, ale aj biológia, geografia, chémia, dejepis a fyzika. Po dohode s vyučujúcim poskytovali pomoc

³ v čase výkonu tematickej inšpekcie bolo vyhlásené výberové konanie na uvoľnené pracovné miesto;

aj iným integrovaným žiakom, ktorým pridelenie PA nebolo poradenským zariadením odporúčané.

Dokumentácia integrovaných žiakov bola kompletná a vedená v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Súčasťou návrhov na vzdelávanie žiaka so ŠVVP boli písomné žiadosti zákonných zástupcov o zmenu formy vzdelávania, ich informované súhlasy, správy z diagnostických psychologických a špeciálnopedagogických vyšetrení a aktuálne individuálne výchovno-vzdelávacie programy (IVP). Predložené IVP obsahovali upravené podmienky, obsah, formy, metódy a organizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu konkrétneho integrovaného žiaka. Informovali tiež o miere poskytovanej odbornej pomoci (intervencie školského špeciálneho pedagóga), zabezpečení personálnej podpory (PA), materiálnych podmienkach a kompenzačných a špeciálnych učebných pomôckach (najčastejšie rôzne tabuľky, kalkulačka, názorné pomôcky, modely, čítacie okienko, lupa, vytlačený materiál so zväčšeným písmom, zvýraznené linky v zošitoch, polohovateľná lavica, bezbariérová úprava interiéru). Všetky kontrolované IVP boli vypracované v súlade s odporúčaniami uvedenými v diagnostických správach a s ich obsahom boli oboznámení zákonní zástupcovia žiakov a všetci vyučujúci, čo potvrdili svojím podpisom. Hospitáciami na vyučovacích hodinách v jednotlivých ročníkoch bolo zistené, že učitelia odporúčania zariadení poradenstva a prevencie vo vyučovacom procese akceptovali.

Zistenia z riadeného rozhovoru s PA

Všetci opýtaní PA v riadenom rozhovore uviedli, že sú v škole vnímaní ako rovnocenní členovia pedagogického zboru a ich návrhy a spätnú väzbu k výchovným a vzdelávacím výsledkom žiakov so ZZ učitelia vždy akceptovali. Pravidelne sa zúčastňovali na zasadnutiach MZ, pedagogickej rady a na pracovných poradách, čo dokumentovali aj predložené prezenčné listiny. V prípade potreby boli prizvaní aj na rokovania výchovnej komisie. Metodické vedenie, odbornú pomoc a usmernenie im zabezpečoval školský špeciálny pedagóg. PA v rozhovore uviedli, že ich činnosť koordinovali aj výchovný poradca, vyučujúci jednotlivých predmetov i vedenie školy. Potvrdili, že školský špeciálny pedagóg ich informoval o zdravotnom stave, výchovných a vzdelávacích problémoch a špecifických potrebách žiakov so ZZ. Oboznámil ich s obsahom IVP začlenených žiakov a usmerňoval pri používaní špeciálnych didaktických a učebných pomôcok. Svojou aktivitou sa podieľali najmä na prekonávaní zdravotných, jazykových, sociálnych a informačných bariér integrovaných žiakov v školskom prostredí. V kontexte žiakov so ZZ prínos svojho pôsobenia v škole videli najmä v pomoci týmto žiakom pri zvládaní učiva, príprave pomôcok, adaptácii na školské prostredie, vplyve na zlepšenie klímy v triedach, ale aj v osobnej asistencii pri sebaobslužbe a zvládaní krízových situácií. Vo vzťahu k učiteľom bolo prínosom najmä vytvorenie väčšieho priestoru na prácu s intaktnými žiakmi v triede, uľahčenie ich práce a pomoc pri tvorbe pomôcok a pracovných listov. Pozitívne hodnotili svoju úlohu pri zefektívnení komunikácie so zákonnými zástupcami žiakov so ŠVVP, ktorým poskytovali informácie k zadaniam úloh, vypracované poznámky a navrhovali efektívny spôsob spolupráce. Ako prekážku vnímali najmä vo vyšších ročníkoch odmietanie spolupráce zo strany starších žiakov a vo vzťahu k zákonným zástupcom sťaženu komunikáciu.

Z celkového počtu 11 PA kvalifikačné predpoklady na výkon pracovnej činnosti nespĺňal 1 PA⁴ a dvaja z nich získali vzdelanie v odbore vzdelávania zameranom na špeciálnu pedagogiku (tyflopédia, psychopédia).

⁴ 1 PA prijatý do ZŠ od 01. 09. 2021, aktuálne prihlásený na kvalifikačné vzdelávanie;

Priestor na rozvíjanie osvojených a získavanie nových profesijných kompetencií využili na absolvovanie rôznych webinárov, kurzov a interných školení⁵. V aktuálnom školskom roku sa niektorí z nich prihlásili na inovačné⁶ a aktualizáčn⁷ vzdelávanie, čo dokumentoval predložený *Plán profesijného rozvoja*.

Zistenia z priameho pozorovania v triede pri práci PA so žiakmi so ZZ

Proces výchovy a vzdelávania bol z hľadiska činnosti PA sledovaný 20 hospitáciami, z toho 4 na primárnom vzdelávaní vo vyučovacích predmetoch slovenský jazyk a literatúra, matematika a prvouka a na 16 hodinách nižšieho stredného vzdelávania v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, anglický jazyk, matematika, biológia a geografia.

Na všetkých sledovaných vyučovacích hodinách pracoval 1 PA s 1 konkrétnym žiakom, alebo so skupinou žiakov so ZZ v bežnej triede ZŠ, pričom na niektorých vyučovacích hodinách boli prítomní 2 PA. Svojich kompetencií si boli vedomí a mali dôveru žiakov, ktorých silné a slabé stránky poznali. Najčastejšie uplatnenou metódou bola individuálna činnosť v triede pri bežnej výučbe, kedy PA pracovali súbežne s učiteľom a riadili sa jeho inštrukciami. Pomáhali spoluorganizovať činnosti pri skupinovej práci, rozdávali pracovné listy a pomôcky. Žiakom pomáhali s orientáciou v učebnici a zošite, vysvetľovali zadania úloh a priebežne overovali správnosť ich riešenia. Umožnili im pracovať vlastným tempom, podporovali ich koncentráciu a oceňovaním pozitívnych prejavov učenia a správania motivovali k činnosti. Striedali priamu a nepriamu činnosť a v prípade potreby poskytli prestávku na oddych, najčastejšie v lavici. Poznali a zohľadňovali individuálne potreby žiakov so ZZ (žiakom so ZP pomáhali s orientáciou v texte, písali poznámky, pomohli zmeniť pracovné miesto, pripravili pomôcky) a pomáhali im manipulovať s kompenzačnými a učebnými pomôckami (tabuľky s násobilkou a s gramatickými pravidlami, modely telies, meradlo, kalkulačka, upravené zošity, texty a pracovné listy). Všetci PA mali vytvorené vlastné portfóliá pracovných listov, úloh, zadaní a pomôcok. Negatívnym zistením bolo iba v minimálnej miere uplatnené hodnotenie žiaka a jeho činnosti (čo sa mu podarilo, v čom má rezervy a pod.) v priebehu a na konci vyučovacej hodiny. Absentovala podpora sebahodnotenia a poskytnutie konštruktívnej spätnej väzby bolo pozorované iba na 3 hospitovaných hodinách. Svojou trpezlivosťou a toleranciou prispievali PA k vytváraniu podnetnej sociálnej atmosféry v triede, ktorá bola na všetkých sledovaných hodinách pozitívna a priateľská.

Odporúčania zariadení poradenstva a prevencie boli vo vyučovacom procese aplikované, integrovaní žiaci sa vzdelávali podľa IVP, sedeli prevažne v prvých laviciach, mali zabezpečenú pomoc PA a v prípade potreby mohli využívať špeciálne učebné a kompenzačné pomôcky⁸.

Zistenia z rozhovoru s vyučujúcim daného predmetu

Pôsobenie PA v triede pozitívne hodnotili v riadenom rozhovore všetci 15 opýtaní učelia. Potvrdili, že v priebehu edukácie pracujú súbežne individuálne (93,3 %) i skupinovo (86,7 %)

⁵ EduPage;

⁶ Inkluzívne vzdelávanie;

⁷ Administrácia krúžkov; Hra ako pracovný nástroj pri práci s mládežou; Minimum pre PA I., II. a III.; DYS, ADHD a PAS z pohľadu rodičov; PA v praxi; Úloha PA v dištančnom vzdelávaní (DIV); DIV detí so ŠVVP; Žiaci s VPU v DIV; Skupinové vyučovanie a kooperácia; Online typy a triky – komunikačné nástroje; Ako začať dobrý projekt;

⁸ číselná os, tabuľka s násobilkou, tabuľky s gramatickými pravidlami, upravené texty a zošity, modely, polohovateľná lavica, výťah, počítačové programy, písací stroj na braillovo písmo a tlačiareň, CD prehrávač, upravené športové potreby, obrazový materiál, slovníky...

a ich spolupráca je efektívna. PA si je vedomý svojho postavenia v triede, pozná silné a slabé stránky integrovaného žiaka (93,3 %), na vyučovanie sa pripravuje (60,0 %) a je aktívny (66,7 %). Učitelia (60 %) kladne hodnotili participáciu PA najmä pri príprave a tvorbe rôznych vyučovacích materiálov, podkladov a didaktických pomôcok. V riadenom rozhovore tiež uviedli, že PA najčastejšie pomáhal žiakovi pochopiť zadania úloh a udržať jeho pozornosť a koncentráciu (100 %). Prínosom pre integrovaného žiaka podľa ich názoru bola aj asistencia pri spracovaní poznámok, motivovanie a vytváranie príležitosti pracovať jemu vlastným tempom (86,7 %). Pozitívne vnímali aj priebežné overovanie a kontrolu správnosti riešenia pridelených úloh (86,7 %) a oceňovanie pozitívnych prejavov učenia a správania (93,3 %). Negatívnym zistením bola skutočnosť, že učiteľmi deklarované (100 %) poskytnutie spätnej väzby žiakom na konci vyučovacej hodiny zo strany PA sa hospitáciami takmer vôbec nepotvrdilo. Všetci učitelia v riadenom rozhovore konštatovali, že atmosféra na vyučovacej hodine bola za prítomnosti PA pozitívna a priateľská.

1.3 INÉ ZISTENIA

Žiadne.

2 ZÁVERY

Škola mala pre výchovu a vzdelávanie žiakov so ZZ vytvorené vhodné podmienky. Prehľadne viedla ich kompletnú dokumentáciu a v súlade s odporúčaniami zariadení poradenstva a prevencie im zabezpečila pomoc PA, poskytovala odborné špeciálnopedagogické intervencie, upravila interiér školy a zaobstarala kompenzačné a špeciálne učebné pomôcky. PA vykonávali činnosť vyplývajúcu z ich pracovnej pozície a v súlade s určenou náplňou práce. Boli platnými a rovnocennými členmi pedagogického zboru školy a svoje profesijné kompetencie týkajúce sa edukácie žiakov so ZZ si rozvíjali účasťou na rôznych vzdelávaniach. V priebehu vyučovacích hodín pracovali PA podľa požiadaviek vyučujúcich, pomáhali integrovaným žiakom rozvíjať ich schopnosti, prispievali k lepšiemu pochopeniu zadaní, podpore ich koncentrácie a samostatnosti pri plnení úloh. Svojou činnosťou s integrovanými žiakmi umožnili vyučujúcim efektívnejšie pracovať s ostatnými žiakmi v triede. Negatívnym zistením z hospitácií bola nízka miera poskytovania konštruktívnej spätnej väzby a na väčšine hospitovaných hodín chýbajúce záverečné zhodnotenie výkonu žiaka s cieľom odstrániť prípadné, v priebehu edukácie zistené, nedostatky. Pozitívom bola pokojná a priateľská atmosféra na vyučovacích hodinách a trpezlivý prístup PA k integrovanému žiakovi.

Všetci oslovení učitelia, školský špeciálny pedagóg a vedúci pedagogickí zamestnanci potvrdili, že každý jeden PA svojou činnosťou prispieval k zlepšeniu prístupu žiaka so ZZ k učeniu, k jeho samostatnosti a väčšej zaangažovanosti. Výrazne napomáhal zvyšovať efektívnosť výchovy a vzdelávania týchto žiakov a umožňoval im prekonávať bariéry v školskom prostredí. Uviedli, že prítomnosť a pomoc PA pri edukácii žiakov so ŠVVP bola kľúčovým prostriedkom k školskej integrácii a vytváraniu inkluzívneho prostredia.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- hodnotiť žiaka so ZZ na konci vyučovacej hodiny a poskytovať mu primeranú konštruktívnu spätnú väzbu o jeho učebnom výkone;

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Zápisnice zo zasadnutí pedagogickej rady
2. Zápisnice z pracovnej porady
3. Zápisnice z rokovaní metodických orgánov
4. Zápisnice z rokovaní MZ pre pedagogických a odborných zamestnancov školy pracujúcimi so žiakmi so ŠVVP
5. Plán profesijného rozvoja
6. Naplň práce PA
7. Správy o činnosti PA
8. Evidencia pracovnej činnosti PA
9. Portfólio PA
10. Návrhy, IVP
11. Písomné odporúčania zariadení poradenstva a prevencie k žiadosti o pridelenie PA
12. Rozvrhy hodín

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Zuzana Brutovská

Dňa: 21. 03. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Košice:
Mgr. Zuzana Brutovská

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Mgr. Štefan Kolí

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 23. 03. 2022 v Košiciach:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Košice:

Mgr. Zuzana Brutovská

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Štefan Kolí

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania):

Mgr. Štefan Kolí, riaditeľ školy

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Zuzana Brutovská, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti